

Een vrije vrouw

Een eigen leven op amoureux, op economisch, op muzikaal, op politiek vlak. Dat is ook de onderliggende boodschap van een nieuwe, rijk geïllustreerde biografie met als ondertitel: *L'invention de la femme libre*. Uitgevonden heeft Juliette haar leven niet, ze heeft het zelf gemaakt.

DOOR ELIANE VANDEN ENDE

"*Déshabillez-moi*", monkelde Juliette Gréco in 1967 vrank en vrij. De erotische handleiding voor mannen werd een onverwacht kassucces. Het 'existentialistische' meisje met het donkere bobkapsel en de zwarte jurk zou wel zelf het ritme bepalen. Mooi, mysterieus en een twinkl ondeugend is Juliette Gréco nog altijd. Zelfs op haar (bijna) 83ste is ze nog altijd actief. Afgelopen zomer gaf ze nog enkele concerten met die typische parlandostem en in het voorjaar bracht ze een nieuwe cd, *Je me souviens de tout*, uit, opgenomen in de oude pastorie waar ze woont met haar trouwe (Brel)pianist Gérard Jouannest.

Weinig gekend was haar liefdesaffaire met de grote jazztrompettist Miles Davis. Ze ontmoetten elkaar toen ze allebei voor-

aan in de twintig waren. Zoals vele Amerikanen was ook hij overgekomen naar de Parijse linkeroever, het beroemde broeinest van Saint-Germain-des-Près. Jazz is niet het hokje waarin de literaire chanteuse lijkt thuis te horen maar het was *le coup de foudre* tussen de zwarte muzikant (uit een degelijke bourgeoisfamilie) en de lievelinge van de existentialisten die ook uit een middenklassefamilie stamde.

"Miles was een Giacomettisculptuur met een bijzonder mooi gezicht. Een spektakel op zichzelf. Hij was altijd mooi gekleed op een erg klassieke manier... Hij sprak geen woord Frans, ik geen woord Engels. Ik snap niet hoe we het deden. Het was het mirakel van de liefde."

'Ik was hier'

Toen filosoof Jean-Paul Sartre (die overigens teksten voor Gréco schreef) aan Miles vroeg waarom ze niet trouwden, antwoordde de Amerikaanse *homme à femmes*: "Ik hou te veel van Juliette om haar ongelukkig te maken."

De kleurling was verbaasd dat er in Frankrijk geen segregatie bestond en dat zwarte mannen gewoon met blanke vrouwen konden omgaan. Later vertelde Juliette daarover: "Zijn weigering was geen kwestie van zich niet te willen binden. Het was gewoon een kwestie van huidskleur. Had hij me mee naar Amerika genomen, dan was mijn reputatie door het slijk gesleurd. Jaren later, toen ik een chique suite in het Waldorf Hotel in New York betrok, nodigde ik Miles uit om te komen dineren. Het gezicht van de maitre d'hotel was onbeschrijfelijk. Na twee uur wachten werd het voedsel zowat in ons gezicht gekieperd. De maaltijd duurde lang en was pijnlijk en Miles vertrok. Om vier uur in de ochtend belde hij me in tranen en vertelde me dat hij me niet meer kon zien in een land waar onze relatie onmogelijk was. Toen begreep ik dat ik een zware vergissing had begaan. In Amerika viel zijn huidskleur op terwijl ik in Parijs niet eens gemerkt had dat hij zwart was... Miles en ik kenden een hele grote liefde, dat soort

FOTO'S RV / REUTERS

■ Juliette Gréco had een affaire met Miles Davis. 'Hij sprak geen woord Frans, ik geen woord Engels. Het was het mirakel van de liefde.'

liefde dat je iedereen zou willen wensen. Ons hele leven zijn we elkaar nooit uit het oog verloren. Als hij kon, liet hij berichten achter op de plekken waar ik ook verzeilde: 'Ik was hier en jij was er niet.'"

Aan liefdes heeft het Juliette nooit ontbroken. Een eerste prille verliefdheid op een zigeuner met gitzwarte ogen, een doofstomme mandenvlechter. Een geheime relatie met een getrouwde autocoureur die verongelukte, met charmezanger Sacha Distel, met de Amerikaanse filmproducent Darryl Zanuck. Een eerste huwelijk met filmacteur Philippe Lemaire, van wie ze drie maand na de geboorte van hun dochter Laurence-Marie al scheidde om een alleenstaande werkende moeder te worden. Later volgt nog een huwelijk met de steracteur Michel Piccoli, die ze *numéro deux* noemde en die ze 'vousvoyeerde',

maar ook dat liep mis want '*occupés à s'auto-dévorer, ils ont oublié l'autre*' (in beslag genomen door zichzelf, zijn ze de andere vergeten).

Als zangeres, theater- en filmactrice heeft Juliette een werkzaam en eigen-gereid leven gehad. En in haar autobiografie *JuJube* is ze niet altijd mild voor zichzelf, voor haar omgeving en vooral niet voor haar jeugd. Toen wou ze nog danseres worden: "Ik wou dansen om me uit te drukken

zonder een woord tegen iemand te zeggen." Met haar zus Charlotte ontwikkelde ze een soort eigen geheimtaal, een soort Esperanto.

Af en toe was ze een balorig kind: zo joeg ze ooit haar moeder de stuipen op het lijf door in de dakgoot op de vijfde verdieping van hun Parijse appartement de ronde van de binnenkoer af te waggelen. De dakrand was amper breed genoeg om een kindervoet op te plaatsen.

Met haar moeder - ook Juliette en na haar huwelijk met een Corsicaanse politiekman ook Gréco - had ze een behoorlijk verstoorde relatie. Wanneer 'Toutoute' op

haar dertiende haar moeder betrapt op het lezen van haar geheime dagboek, verkoopt de dochter haar moeder een ferme mep.

Oude mannenkostuums

Rebels was ze, ook in haar ideeën. Ze sympathiseerde met politiek links: ze ijverde voor de socialistische Parijse burgemeester, verleende ooit clandestien onderdak aan Alain Krivine van de Ligue Communiste Révolutionnaire en ging mee protesteren tegen de dictatuur van de Griekse kolonels en van de Chileense generaals.

Miles en ik kenden een hele grote liefde, het soort liefde dat je iedereen zou willen wensen. Ons hele leven zijn we elkaar nooit uit het oog verloren

Ook Juliettes kledingstijl is extravagant, al was dat aanvankelijk uit noodzaak. In 1943 werden eerst moeder en later de twee dochters opgepakt en verhoord door de Gestapo. Voor hun verzetsactiviteiten werden moeder en Charlotte getransporteerd naar het kamp Ravensbrück. Juliette, die amper 16 was, werd in het bezette Parijs moederziel alleen aan haar lot overgelaten. Eén zomerjurkje en één paar schoenen in raffia waren haar enige bezit. Onderdak vond ze bij haar vroegere lerares en actrice Hélène Duc, die clandestien tientallen joden hielp. Kleren kreeg Juliette van haar eerste lief. Maar het waren wel zijn oude mannenkostuums. Jaren voor het mode was, liep Juliette dus rond in mannenpantalons, vestons en met losse, wilde haren. Of hoe een vrouw die van de nood een deugd kan maken, vrij is.

Juliette Gréco van Bertrand Dicale is een uitgave van Editions Textuel, Parijs.

